

Казан шәһәре Совет районының
178 нче Мәгариф үзәге

**Укучыларның тикшеренү-эзләнү
компетенциясен формалаштыру**

Гарәфетдинова Алия Гомәр кызы,
татар теле һәм әдәбияты укутуучысы

Танып-белу гажәпләнүдән башлана.

Аристотель

*Тормышта яхшы белем алу гына житми,
белемене дөрес итеп куллана белергә дә кирәк.*

Р.Декарт

Нэрсә ул – компетенция?

Компетентлылык

Тормыш һәм һөнәри мәсьәләләрне чишкәндә тәжрибәгә таяна торган шәхес сыйфатлары.

Компетенция

Компетентлы булу өчен үзләштерелергә тиешле эшчәнлек аспектлары

Компетентлылык

Компетенция ләр

Белем,
осталық,
кунекмәләр

(укучының
индивидуаль
тәжрибәсенә
караган һәм
үхләнтәрел
гән эшчәнлек
алымнары)

Үзидарәчеле
к

Субъектлыл
ык (гамәлдә
эшчәнлек
алымнарын
куллану
мөмкинлеге)

Компетенция төрлөре

(А.М. Кондаков буенча)

- **Шэхескэ караган компетенциялэр** – шэхеснэц рухи, өхлакый һөм физик сыйфатларын үстерү.
- **Ижтимагый компетенциялэр** – демократик җэмгиять гражданины, патриот тәрбияләү.
- **Мэдэни компетенциялэр** – туган илнэц мэдэнияты һөм дөнья мэдэнияты нигезләрен үзләштерү.
- **Интеллектуаль компетенциялэр** – шэхеснэц интеллектуаль сыйфатларын үстерү, фэн нигезләрен үзләштерү.
- **Коммуникатив компетенциялэр** – туган телдэ һөм чит телдэ иркен аралашу күнекмәләрен һөм өзөрлеген формалаштыру, заманча коммуникация чааларына ия булу.

Нэрсө ул тикшеренү- эзлэнү компетентлыгы?

Тикшеренү-эзлэнү компетентлыгы –
мэктэпне тэмамлаучы укучының
мөстэкийль рөвшештэ яңа белемнэр туплау,
яңа методлар һәм эшчәнлек алымнарын
эзләү, сайлау күнекмәләренә ия булуы,
тикшеренү барышында хакыйкатьне
ачыклау мөмкинлеге.

Тикшерү әшенең этаплары

1. Әзерләнү
2. Планлаштыру
3. Тикшерү
4. Тикшерү нәтижәләрен
рәсмиләштерү
5. Отчётны тәкъдим итү
6. Узанализ

Чыгыш ясарга ничек әзерләнергә?

1. Төп төшөнчәләрне билгеләү һәм аларга билгеләмә бирыү.
2. Төп күренешләрне, вакыйгаларны классификацияләү (группаларга бүлү).
3. Барлыкка килгән парадоксларны ачыклау, күрсәтү.
4. Төп идеяләрне билгеләү.
5. Мисаллар, чагыштырулар тәкъдим итү.
6. Нәтиҗәләр ясау, йомгаклау.
7. Чыгышның текстын әзерләү.
8. Рәсемнәр, графикилар, схемалар h.b. төзү.
9. Сорауларга жавап бирергә әзерләнү.

Рефлексия өчен сораулар

- Узалдыңа күйган максатларга ирешэ алдыңмы?
- Моны үзендең уңышың дип саный аласыңмы?
- Әлеге эш синең интеллектуаль, ижади hэм мәдәни үсесеңдә йогынты ясадымы?
- Хезмәтең ижтимагый әһәмияткә ия була аламы?

Укучыларның фәнни-тикшеренү эшләренең нәтижәләре

2013-2014 нче уку елы

1. “Поволжская научная конференция учащихся имени Н.И. Лобачевского”. Хайруллина Дина, 10 А – **уңышлы чыгыш
өчен диплом**
2. VIII Республиканская гуманитарная научно-практическая конференция «Глобализация – реальность современного мира».
Хайруллина Дина, 10 А - **II дәрәҗәдәге диплом**

2014-2015 нче уку елы

3. VI научно-практическая конференция учащихся школ г.Казани имени Д.В.
Вилькеева (Вилькеевские чтения)
I дәрәҗәдәге диплом

4. XIX научно-практическая конференция школьников «Мир науки»
II дәрәҗәдәге диплом

5. Республиканская научно-практическая конференция посвященная творчеству
языковеда А.Каримуллина - **II дәрәҗәдәге диплом**

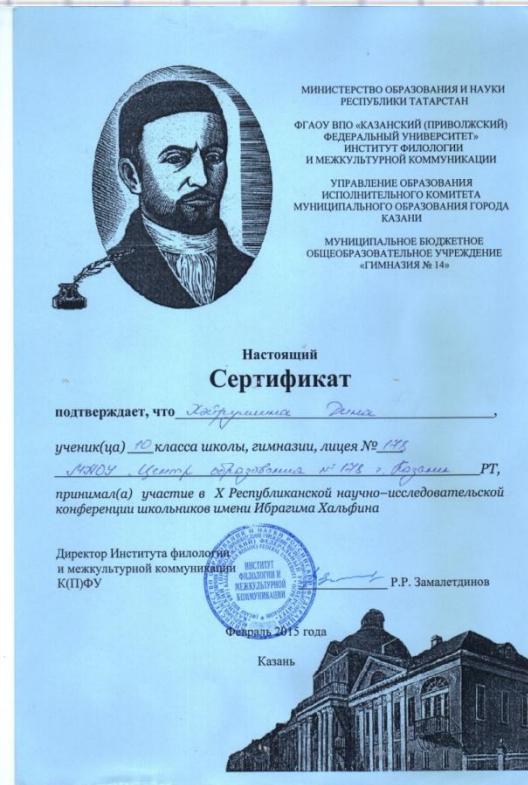
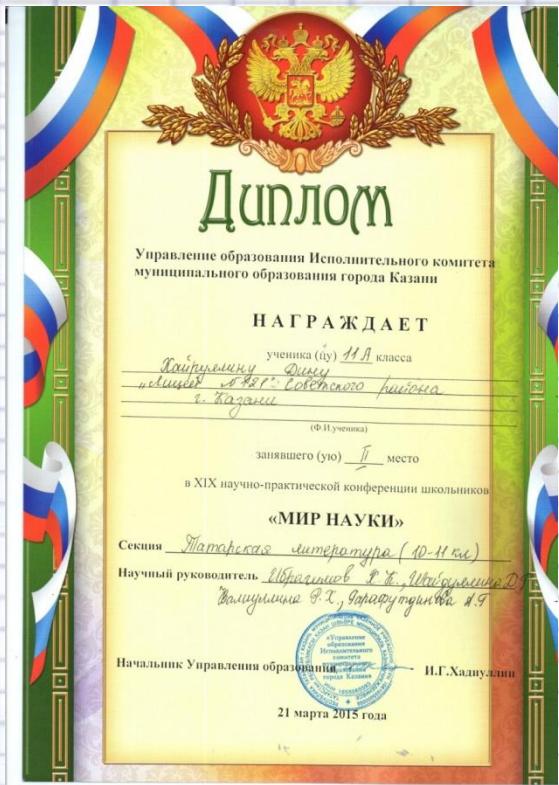
6. XIII межрегиональная юношеская научно-исследовательские чтения имени К.
Насыйри – **Грамота**

7. X Республиканская научно-исследовательская конференция школьников имени
Ибрагима Хальфина - **Сертификат**

Үкучыларның фәнни-тикшеренү эшләренең нәтижәләре

Методик басмалар:

№	Тема (исeme)	Дәрәжә	Кая басылган
1.	«Некоторые вопросы обучения деепричастию в татарском языке»	международный	Сборник материалов международной научно-теоретической конференции «Полиязычие и диалог культур», Казахстан, Актюбинск. 2014
2.	“Глаголы в развитии устной речи учащихся”	российский	V Всероссийская научно-практическая конференция «Татарская лингвокультурология: проблемы и перспективы»
3.	«Некоторые вопросы обучения деепричастию»	республиканский	Региональная научно-практическая конференция студентов и аспирантов, посвященная памяти заслуженного профессора Казанского университета Вахита Хозятовича Хакова

Методик басмалар:

4.	«Современные требования к урокам татарского языка в условиях требования ФГОС»	республиканский M	Региональная научно-методическая конференция «Взаимодействие школы и вуза в реализации приоритетных направлений развития школьного образования: опыт, проблемы, перспективы
5.	«Современные требования к урокам татарского языка в условиях требования ФГОС»	республиканский	Республиканская конференция «Научно-методическая мысль в Татарстане: достижения, проблемы, перспективы»
6.	«Значимость обучения глаголу в развитии устной речи»	российский	VIBсероссийская научно-практическая конференция «Татарская лингвокультурология: проблемы и перспективы»
7.	«Грамматические категории глагола татарского языка»	международная	<p>«Междун. научно-практ. конферен., посвященной юбилею доктора педагогических наук, профессора Р. Г. Давлетбаевой», Уфа.</p>

Үзегезгөңдөм
укучыларыңызға
яңа белемнәр
һәм ачышлар
төлим!

Игътибарыңыз өчен рәхмәт!